



עת"א (מרכז) 61205-03-25 - יעקב לב (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר

עת"א (מרכז) 61205-03-25 - יעקב לב ע"י נ' שירות בתי הסוהר ואח'מחוזי מרכז

עת"א (מרכז) 61205-03-25

יעקב לב (אסיר) ע"י

ב"כ עו"ד חן מאירי

נגד

1. שירות בתי הסוהר

2. מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[17.08.2025]

כבוד השופטת אפרת פינק

פסק דין

עניינה של העתירה בהחזרת העותר לשיקום פרטני.

מבוא

1. העותר נדון למאסר עולם בגין הרשעתו בעבירה של רצח, ועונשו נקצב לתקופה של 33 שנים, מיום 30.1.2000. הוא מסווג לקטיגוריה ב1.

2. העותר שולב, במסגרת מאסרו, בהליך שיקום, לרבות שיקום פרטני, והוא יצא לחופשות רבות באופן שגרתי. לאחר החופשה אליה יצא ביום 19.1.24, נטען כי הפר את תנאי החופשה בכך ששהה במסעדה ברעננה, בעוד שהיה עליו לשהות בבית הוריו בבת ים. בעקבות זאת נערך לו שימוש, חופשותיו הופסקו למשך חצי שנה ועד ליום 23.7.24, והוא הודח מאגף השיקום.

3. העותר עתר נגד ההחלטה להפסיק חופשותיו (בעת"א 42029-02-24). בית המשפט המחוזי (כבוד השופט דרור ארד-אילון), בפסק דינו מיום 22.5.24, קבע כי לא הונחה תשתית בדבר הפרת תנאי החופשה, שכן לא הוצג כל תיאור המלמד על קיומו של תנאי האוסר על יציאה מעיר מגוריו, או שתנאי זה הובהר לעותר. בנסיבות אלה קבע בית המשפט, כי אין לשלול אי הבנה. מכאן קבע, כי אין לראות בשהייה במסעדה משום הפרה מכוונת של תנאי החופשה. עוד ציין, כי עם חזרתו של העותר לסבב חופשות, יהיה עליו לבקש לחזור לשיקום "והדבר ייבחן ... על פי הנהלים בלב פתוח ונפש חפצה" (להלן - "פסק הדין הראשון").

4. בהמשך לפסק הדין הראשון, חזר העותר לסבב חופשות והוא ביקש לחזור לאגף השיקום. משלא נענתה בקשתו, בטענה כי עליו לעבור בדיקות רפואיות, הגיש העותר עתירה להחזירו לטיפול פרטני במחלקת השיקום. באותה העת עמד העותר בפני בירור רפואי ומכאן שטרם התקבלה החלטה בבקשתו. בפסק דין מיום 25.12.24 קבעתי כי יש להשלים את הבדיקה הרפואית בהקדם, על מנת לבחון אם ישנה מניעה רפואית להחזרתו לאגף השיקום ולקבל החלטה בבקשת העותר. בשים לב לעובדה כי טרם התקבלה החלטה בעניינו של העותר, העתירה נדחתה (להלן - "פסק הדין השני").

5. לאחר פסק הדין השני, הושלם הבירור הרפואי, אולם העותר לא הוחזר לשיקום.



6. בהמשך לכך הוגשה העתירה שבנדון (להלן - "העתירה השלישית"). בעתירה טענה באת כוח העותר, כי משהחליט בית המשפט, במסגרת פסק דינו הראשון, כי העותר לא הפר את תנאי חופשתו, ומשהובהר כי אין מניעה רפואית, לאחר פסק הדין השני, היה על המשיב להחזירו לשיקום הפרטני. לטענתה, הסירוב להחזיר את העותר לשיקום הפרטני פוגע באפשרותו להשתחרר בשחרור מוקדם. עוד טענה, כי מדובר בפגיעה מתמשכת בעותר ללא כל הצדקה.
7. בין ובין, לאחר הגשת העתירה השלישית, התכנסה ועדת שיקום ביום 13.3.25 ודנה בעניינו של העותר. הוועדה קבעה בהחלטתה כי העותר יוחזר לשיקום קבוצתי, אולם לא יוחזר לשיקום פרטני.
8. המשיב טען בתגובתו, כי לא נפל כל פגם בהחלטת ועדת השיקום, שכן העותר הפעיל שיקול דעת מוטעה, בכך ששהה מחוץ לעיר מגוריו. עוד טען, כי בית המשפט אינו צריך לשים עצמו בנעלי הרשות המוסמכת, אלא לבחון החלטתה במבחני סבירות. לטענתו, מדובר בהחלטה סבירה, ומכאן שאין מקום להתערב בה, ויש לדחות את העתירה.
9. בהמשך לדיון שהתקיים ביום 16.7.25 הוריתי לוועדת השיקום ליתן החלטה מחודשת ולנמק החלטתה באופן מפורט, על מנת שניתן יהיה לבקר ההחלטה.
10. בעקבות ההחלטה הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיב, אליה צורפה החלטה מחודשת של ועדת השיקום מיום 27.7.25. ועדת השיקום לא מצאה מקום לשנות מהחלטתה להחזיר את העותר לשיקום קבוצתי ולא לשיקום פרטי. הוועדה ציינה כי למרות שבית המשפט קבע כי לא היתה הפרה מכוונת, הרי שלא ניתן להתעלם מהתנהגותו של העותר ומהפרת הנהלים. כן ציינה כי מבחינה טיפולית לא ניתן ולא ראוי להחזיר את העותר לנקודה ממנה הופסק השיקום. מכאן ציינה כי שיקום פרטני ייבחן רק בהתאם להתקדמות העותר בשיקום הקבוצתי. עוד הוסיפה והדגישה, כי היה קושי לשלב את העותר בתעסוקה, ורק לאחרונה נמצא מקום תעסוקה המתאים למגבלותיו. מכאן טען המשיב, כי מדובר בהחלטה סבירה, ויש לדחות העתירה.
11. באת כוח העותר עומד על עתירתה, ומכאן פסק הדין.
12. אחד התנאים לשילוב בשיקום, לפי פקודת נציבות 04.54.02, הוא יציאה לחופשות סדירות. משהופסקו חופשותיו של העותר בחודש ינואר 2024, בטענה כי הפר תנאי החופשה, הוא גם הודח מאגף שיקום, בו שהה במסגרת של שיקום פרטני. מדובר בהדחה משלב שיקומי מתקדם בו היה נתון העותר במשך תקופה בלתי מבוטלת.
13. בית המשפט הורה בפסק דינו הראשון, כבר ביום 22.5.24, כי יש להחזיר את העותר לחופשות, וזאת לאחר שקבע כי לכל היותר מדובר בהפרה בלתי מכוונת משלא הונחה תשתית כלשהי בדבר קיומו של תנאי לפיו אסור לעותר לצאת מעיר מגוריו, ומשלא הובהר תנאי זה לעותר. בית המשפט אמנם הותיר את שיקול הדעת אם להחזיר את העותר לשיקום לוועדת השיקום. אולם, בקביעתו בדבר הפרה בלתי מכוונת, למעשה נשמטה התשתית העיקרית שעמדה בבסיס הדחת העותר מאגף השיקום.
14. עם זאת, המשיב לא החזיר את העותר לאגף השיקום, בסמוך לאחר פסק הדין הראשון, בטענה כי ישנה מניעה רפואית לשלבו בתעסוקה. לאחר שניתן פסק הדין השני, ובמסגרת בירור שנערך התברר, כי אין ממש בטענה בדבר מניעה רפואית. אולם, גם בשלב זה לא הוחזר העותר לאגף שיקום. למעשה, רק לאחר הגשת העתירה השלישית - היא העתירה שבנדון - כשנה וחודשיים לאחר הדחת העותר מאגף השיקום, החליטה ועדת השיקום להחזירו לשיקום.



15. האם הדחה משיקום במשך שנה וחודשיים היא סנקציה סבירה להפרה בלתי מכוונת של תנאי החופשה? התשובה על כך היא בשלילה.
- אכן, להפרה של אסיר של תנאי חופשה עשויה להיות השלכה על שילובו בשיקום. אולם, בבחינת סבירות ההחלטה בדבר הדחת העותר משיקום, יש לבחון את סבירות ומידתיות ההחלטה. בנימוקיה, שניתנו רק לאחר החלטת בית המשפט, הבהירה הוועדה כי לא ניתן להתעלם מהתנהגות העותר, וזאת גם אם ההפרה אינה מכוונת. הוועדה לא הבהירה מדוע אין די בענישה שקיבל העותר במשך שנה וחודשיים, ובהדחתו מהשיקום הפרטני במשך תקופה ממושכת, כדי להוות סנקציה ראויה.
16. כאמור, בית המשפט קבע כי ההפרה בלתי מכוונת, ולפיכך ניתן היה לצפות בנסיבות אלו, להחזרה מהירה של העותר לשיקום. למעשה, לו היה המשיב מחזיר את העותר לשיקום בסמוך לאחר מתן פסק הדין הראשון, ייתכן וניתן היה לומר כי החלטה להחזיר העותר לשיקום קבוצתי היא סבירה. אולם, הוא לא עשה כן. הוא גם לא עשה כן, לאחר פסק הדין השני. לא נטען כי שבמהלך כל התקופה שחלפה היתה הפרה כלשהי של העותר את תנאי חופשותיו או כי לא שולב באופן ראוי בהליך השיקום בו החל כבר לפני מספר חודשים.
- גם סנקציה צריכה להיבחן במבחני מידתיות. מכאן, שבחלוף הזמן הפכה התוצאה, שמכוחה שולב העותר בשיקום קבוצתי רק לאחר הגשת עתירתו השלישית, לבלתי סבירה בעליל.
17. מכל הנימוקים שפורטו, העתירה מתקבלת, כך שהעותר יוחזר לשיקום פרטני תוך 30 ימים מהיום. הודעה מעדכנת בדבר שילובו, כאמור, תוגש לבית המשפט תוך 30 ימים.
- פסק הדין יומצא לצדדים.
- ניתן היום, כ"ג אב תשפ"ה, 17 אוגוסט 2025, בהעדר הצדדים.